

Gymnázium Přírodní škola, z.ú
profilová práce — třída KsÍ
vyšší stupeň studia
2023/2024

Magdaléna Novotná

Proces módního návrhářství

Vedoucí práce: MgA. Magdalena Schmidtová

Datum odevzdání: 3. ledna 2024

PODĚKOVÁNÍ

- MgA. Magdaleně Schmidtové za vedení mé práce a podporu během celého procesu.
- Bc. Barboře Jedličkové za odbornou pomoc v oboru šití a konstrukce stříhů.
- Mgr. Marii Novotné Ph.D. za podporu a za pomoc z hlediska gramatické a stylistické stránky mé práce.
- MUDr. Marii Kopřivové a Emmě Kennedy za pomoc při šití.

ABSTRAKT

Tato profilová práce se věnuje procesu módního návrhářství na konkrétním příkladu šatů, jejichž vznik popisuje od návrhu přes střih až k finálnímu kusu oblečení. Teoretická část přibližuje význam a jednotlivé aspekty oblečení ve společnosti, které je potřeba při tvorbě návrhu vzít v úvahu. Ve vytvořeném manuálu jsou zachyceny jednotlivé kroky tvorby šatů, tedy výběr materiálů, vytvoření střihu, přenesení na látku a sešití. Poté jsou zhodnoceny chyby i pozitiva daného postupu a shrnuty získané zkušenosti.

Klíčová slova: móda, návrhářství, antropologie oděvů, šaty, střih, šití, konstrukční síť, lemování, halenka, kolová sukně, subkultury

ABSTRACT

This profile thesis explores the process of fashion design using the specific example of a dress, describing its creation from design through cut to the final piece of clothing. The theoretical part introduces the importance and different aspects of clothing in society that need to be taken into account when creating a design. In the created manual, the different steps of creating a dress, i.e. selecting materials, creating a cut, transferring it to fabric and sewing it, are captured. Then the mistakes and positives of the process are evaluated and the experience gained is summarised.

Keywords: fashion, design, anthropology of clothing, dress, cut, sewing, construction net, hemming, blouse, circle skirt, subcultures

OBSAH

ÚVOD	1
POSTUP	2
TEORETICKÁ VÝCHODISKA	3
Oděv a jeho funkce	3
Estetika a společenský původ	3
Individuální rozměr	4
Subkultury	4
Hledání identity	5
Společenské rituály	5
MANUÁL	7
NÁVRHY	7
NAMĚŘENÍ ROZMĚRŮ	9
KONSTRUKČNÍ SÍŤ	11
LÁTKY A MATERIÁLY	15
STŘIHÁNÍ LÁTKY	16
ZAČIŠTĚNÍ	18
VRŠEK	19
SPODEK	21
RUKÁVY	26
STŘIH NA PŘÍPÍNACÍ SUKNĚ	27
VÝSTUPY	28
ZHODNOCENÍ	29
ZÁVĚR	31
SEZNAM ZDROJŮ A LITERATURY	32

ÚVOD

Ve své profilové práci se zabývám šitím, svým dlouhodobým zájmem. Zaměřila jsem se na celý proces módního návrhářství, a to od návrhu přes střih až k finálnímu kusu oblečení. Mým cílem bylo navrhnout šaty, vytvořit střih a ušít je. Přitom jsem chtěla zachytit, jak jsem postupovala, a zaznamenat, co jsem se naučila nebo co jsem právě pokazila.

Šaty jsem vybrala proto, že jejich mnohotvárnost klade menší hranice fantazii. Jsou také náročnější než oděvy, co šila doposud, a já jsem se chtěla v šití posunout. Jelikož dobře vím, jak náročné je šití pro nezkušené, chtěla jsem také vytvořit manuál, který by mohl pomoci dalším zájemcům.

A proč mě vytváření oděvů a módní návrhářství vůbec zajímá? Fascinuje mě, jakou má oblečení moc, jak je v naší společnosti důležité – můžete jím ukázat nejenom svůj názor nebo společenskou vrstvu, do které patříte, ale i svůj pocit. Můžete skrze oblečení promlouvat, často i silněji než skrze slova. Proto jsem chtěla využít tuto práci i k tomu, abych lépe pochopila, kolik toho skrze své oblečení můžeme o sobě a svém názoru prozrazujeme okolí a jak může být kus oblečení propojovací aspekt různých skupin.

Ve své práci nejprve popisuji, jak jsem postupovala při plnění daných cílů. V další kapitole, nazvané „Teoretická východiska“, rozebírám s pomocí sekundární literatury teoretický význam oblečení ve společnosti a probírám, jak člověk svým oblečením promlouvá o svých pocitech názorech, jak oděv prozrazuje i jeho původ a jak moc je důležitý pro každého z nás, i když to tak možná nevnímáme. Následuje „Manuál“, v němž popisuji jednotlivé kroky celého procesu výroby šatů a který by měl sloužit i samostatně: jako návod, jak šaty zhotovit. Dále krátce shrnuji své výstupy: hlavním výstupem jsou samy šaty, dalšími pak tato práce a „Manuál“. V části „Zhodnocení“ probírám chyby i pozitiva svého postupu, zkušenosti a zdroje, které mi nejvíce pomohly. V závěru popisuji, co mi má práce přinesla a zda jsem splnila svá očekávání.

POSTUP

Na začátku mé práce stál nápad, že vytvořím šaty. Pomocí náčrtů různých možností mě napadlo, že vytvořím šaty s háčky v zádoovém výstřihu a okolo pasu, díky nimž může mít jeden základní model více variant. Mé šaty mají tedy tři verze: základní šaty a dva modely. Základní šaty jsou bílé a inspirované svatebními šaty (o důvodu, proč jsem jimi inspirovala, a jejich funkci, píšou v kapitole „Teoretická část“). K nim jsem vytvořila dva modely: model mořský a krajkový, do kterých lze bílé šaty přeměnit. Oba obsahují připínací sukni a doplňující šperk. Mořský model prozrazuje můj obdiv k chobotnicím a skládá se z průhledné červené látky na sukni a z chobotnice vytvořené z drátků, upevněné v zádoovém výstřihu a spojené s náhrdelníkem. Druhý návrh je tvořen z krajkových záclon a krajkového náhrdelníku. Tyto návrhy byly tedy odrazovým můstkem mé práce.

Následovala konstrukce šatů, kterou podrobně popisují v „Manuálu“. Před samotnou výrobou šatů jsem si zjišťovala informace o střizích, látkách a rozměrech od své odborné konzultantky Barbory Jedličkové, bez které bych šaty vůbec neušila. Díky její pomoci jsem tedy zkonstruovala střih na základní šaty a pak jsem už mohla koupit odpovídající množství materiálů. Dalším krokem bylo vyzkoušení střihu na jiné, levnější látce, abych v případě chybného střihu nepřišla o látku na základní šaty. Střih základních šatů jsem do finální podoby upravila podle doporučení své konzultantky. Dále už jsem krok po kroku zkonstruovala šaty samotné i se sukňemi pro oba modely. Celé šaty byly hlavním výstupem práce, právě proto jsem do nich vložila nejvíce času a práce. Podrobný popis konstrukce jsem zachytila v „Manuálu“. Finální šaty jsem nafotila (viz Příloha).

Během výroby šatů jsem proces dokumentovala a tvořila postupně výše zmíněný „Manuál“. Po dokončení šatů jsem jej zkompletovala s fotkami zachycujícími průběh práce a se skeny dokumentů, ze kterých jsem vycházela.

Po praktické části jsem začala pracovat na teoretické části. Přečetla jsem si knihu *Kmeny 90*¹ a jednu kapitolu z knihy *The fabrics of culture*², kterou jsem vyhledala na Google Scholar pomocí klíčových slov (nejlepší výsledky přineslo „anthropology of clothing“). Nakonec jsem celou práci zhodnotila, zformulovala, jaké chyby jsem udělala, a vyvodila z nich poučení pro postup práce.

¹ VESELÝ Karel, Vladimír Brož, Tomáš Souček. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4.

² ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23. ISBN 9783111631523.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Oděv a jeho funkce

„Oděv a ozdoby jsou univerzálními rysy lidského chování. Zkoumání toho, co prozrazují a co se snaží skrývat, přispívá k poznání struktury kultur a k pochopení lidské povahy.“³

Z tohoto citátu je vidět, jak je odívání důležité. Vypovídá nejen o našem postavení, ale i o našich pocitech. Oděv se tedy dá pokládat za způsob komunikace, který může plnit řadu užitečných funkcí. Může sloužit k určení sociálních rolí, společenské hodnoty, ekonomického postavení a politické moci, či jako výraz toho, k jakému náboženství nebo k jaké ideologii se člověk přiklání. Slouží jako pomůcka při společenských rituálech i k posílení víry, zvyků a hodnot. Kromě toho může zdobení být formou rekreační činnosti či využíváno k sexuálnímu svádění.⁴

Estetika a společenský původ

Odkud pochází naše estetické chápání a způsoby odívání? Tyto estetické akty vycházejí z vnímání okolí a druhých lidí. Podoba jazyka osobní výzdoby ve společnosti závisí na prostředích a kulturních normách. Člověk posuzuje to, co je hezké nebo krásné, podle toho, z jaké podskupiny v rámci společnosti pochází.⁵ Z vnějšího pohledu zase podle oděvu můžeme usoudit, do jaké společenské skupiny, kultury a společenské vrstvy daný člověk patří. Ku příkladu čisté oblečení je zásadním standardem pro lidi z nižších ekonomických vrstev, ale pro střední vrstvy už tento standart tak důležitý není.

³ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 7.

⁴ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 20.

⁵ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 7.

Individuální rozměr

Toto přizpůsobení se okolí můžeme pozorovat u každého – je to přirozené lidské chování. Pro člověka je však důležité se od okolí také odlišovat, jak je vidět v následujícím citátu: „Doplňujícími se, avšak protichůdnými silami, které ovlivňují život lidí, jsou ty, které poskytují pocit individuální hodnoty, a ty, které zajišťují společenskou hodnotu. Zachování určité rovnováhy mezi těmito silami přispívá k emocionálnímu přežití.“⁶

Pro každého z nás je tedy nezbytné se do určité míry přizpůsobit, ale také se individuálně esteticky projevit. V tuto chvíli už oděvem neříkáme jen to, odkud pocházíme, ale také to, co si my jakožto jednotlivci myslíme nebo co cítíme. Můžeme začít nosit jiný oděv, než přísluší naší společenské vrstvě, a chtít tím projevit svůj postoj. Například lidé z vyšších ekonomických vrstev mohou začít nosit levné oblečení, aby vyjádřili svůj etický postoj.

Subkultury

Když se člověk začne odlišovat od svých naučených norem odívání, vyskytne se zde zásadní otázka. Jaký je rozdíl mezi individualistou a člověkem, který se odlišuje od většinové společnosti v rámci určité skupiny? Na to odpovídají badatelky Roach a Bubolz Eicher následovně: „Odlišení podskupiny od obecných společenských norem pro oblékání se liší od diferenciací individuální v tom, že jedinec, který se vzhledově odlišuje od obecné společnosti, může stále odpovídat skupinovému kódu, kódu podskupiny.“⁷ Tyto podskupiny můžeme také nazvat subkultury, vyskytuje se jich kolem nás nespočet.

Taková subkultura může mít základní spojovací znak hudbu, od které se pak odvíjí i oblečení. „Více klubového zvuku, méně punku, méně diska, více grunge a hlavně levný vstup.“⁸ S těmito slovy se v knize *Kmeny 90* pojí subkultura, která „žije“ pro techno. Tato vlna nového atmosféry svobody a dekadence přišla do Prahy na začátku 90. let. Pro představu, hlavními představiteli tehdejší i nynější populární techno hudby jsou Timothy Leary, Psychic TV, Terenc Mckenn a další. Další, podobnou skupinou je

⁶ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 10.

⁷ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 11.

⁸ VESELÝ Karel, Vladimír Brož, Tomáš Souček. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016, str. 342.

Freetekno. Nespojuje je jenom hudební žánr (techno), ale i potřeba úniku z města do svobodných divokých mejdanů, kde si konečně mohou vše udělat podle sebe.⁹ Tomu odpovídá i jejich volné oblečení.

Zcela jiná subkultura jsou například Skinheads, pod kterou si mnozí z nás představí rasismus a neonacismus, ale celé to začalo úplně na jiném základě. V Británii se v první polovině šedesátých let spojili na tanečních mejdanech mladí kluci z předměstí a přistěhovalci z Jamajky. Jejich společnou hudbou se stalo skinhead reggae, soul a ska. Jejich oblečení vycházelo z dělnických kořenů. Následuje však zánik této formy skinheadů a skinheadi se vrací v jiné formě na konci sedmdesátých let s vlnou britského punku. Teď jsou však více spojovaní s agresivitou, se kterou i přichází nový, polovojský vzhled.¹⁰

Hledání identity

„Pro lidi, kteří mají k dispozici volný čas i možnost se předvádět, může být pořizování materiálů pro osobní zdobené nebo zdobené sama rekreační činností, to znamená, že může poskytovat odreagování od pravidelné rutiny, povinností a práce.“¹¹ Dříve to byla spíše aktivita pro vybrané (kvůli nedostatku prostředků a volného času), postupně se z toho stal způsob hledání identity mladých, a to konkrétně na konci šedesátých let a začátku sedmdesátých let. Dnes podle mého názoru tuto funkci oblečení u mladých dost často zastává.

Společenské rituály

Oblečení tedy zastává velkou řadu funkcí. Další z nich je jeho role v rámci společenských rituálů. „Oblékání šatů obecně znamená ‘oblékání do nálady’, může být například vyžadována rituální veselost a radost nebo rituální smutek a sklíčenost.“¹² Má práce se týká funkce oděvu v rámci svatby, neboť můj návrh je vytvořen podle svatebních šatů. V tomto případě šaty vytvářejí náladu, která je vážná a radostná. Já osobně s těmito tradičními oděvy mám problém, protože mi tato událost

⁹ VESELÝ Karel, Vladimír Brož, Tomáš Souček. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016, str. 153.

¹⁰ VESELÝ Karel, Vladimír Brož, Tomáš Souček. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016, str. 117.

¹¹ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 20.

¹² ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23, str. 19.

připomíná patriarchát, ve kterém žijeme. Tento můj vztah k svatbě a šatům jsem chtěla skrze mou profilovou práci lépe pochopit.

MANUÁL

NÁVRHY

Prvním krokem k vytvoření šatů je samozřejmě nápad, jak by měly vypadat. Svou představu můžete lépe upřesnit pomocí podrobných skic, které mohou být nakreslené jak na počítači, tak na papíře – záleží jen na vašich zvyklostech. Mé skici měly mnoho variant, ale tyto byly moje oblíbené, ze kterých jsem nakonec vycházela.

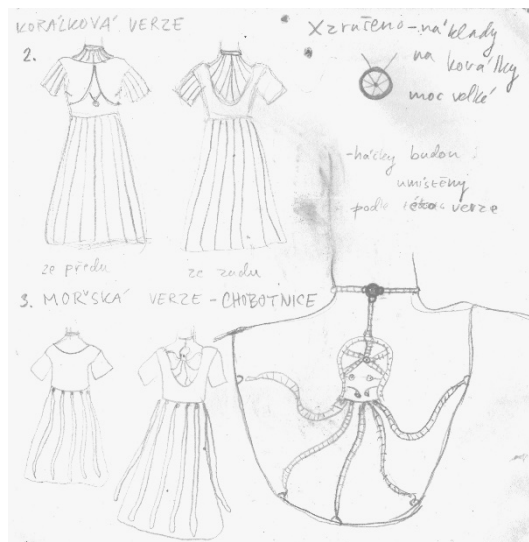
Obrázek 1

Skica 1 - základní šaty

Obrázek 2

Skica 2 – krajkový model

Obrázek 3

Skica 3 – mořský model

NAMĚŘENÍ ROZMĚRŮ

Ještě před nákupem látek a počátkem šití je zásadní změřit všechny rozměry, jelikož musíte mít představu, kolik látky budete potřebovat. Na tuto část už budete potřebovat složitější metodiku, protože každá část těla má svůj způsob, jak se měří. Jednotlivé způsoby můžete vidět na obrázcích.

Tělesné míry

Přesné tělesné míry jsou zapotřebí k určení správné velikosti střihu a jeho případných úprav. Velikost střihu se obvykle vybírá podle obvodu boků nebo hrudi; u halenek se řídíte mírou přes prsa, u sukní a kalhot mírou přes boky. U střihu na šaty vyberte velikost podle největší míry.

BEREME MÍRU

- Budete potřebovat krejčovský metr, pravítko, tvrdou židli nebo stoličku. Na některá měření je nutné pomoc druhé osoby.
- Obličej si přikládejte obličejem, např. trikot a legíny.
- Buďte naboso.

JAK ZMĚŘIT VÝŠKU POSTAVY

Velikost stříhů je navržena pro ženy od 165 do 188 cm. Pokud jste menší nebo vyšší, možná budete muset stříh před střiháním látky upravit.

- 1 Zujte si boty.
- 2 Postavte se rovně zády ke zdi.
- 3 Pravítko položte vodorovně na zádu tak, aby se dotýkalo zdi. V tomto bodě uštěpěte značku.
- 4 Změřte vzdálenost od země k vyznačenému bodu.

HRUD

Měřte nad prsy v podpaží tak, aby byl metr přes záda napnutý.

PRSA

Oblečte si dobře padnoucí podprsenku a měřte přes nejobjemnější část prsou. Pokud máte košíček dopřesnější větší než B, zřejmě budete potřebovat úpravu střihu. Některé stříhy jsou však navrženy tak, že pojímou i větší velikost košíčku.

PAS

Měřte v nejužším místě postavy. Nejprve ovíjte metr kolem těla, abyste našli přesné místo pasu, poté měřte.

68 Střihy

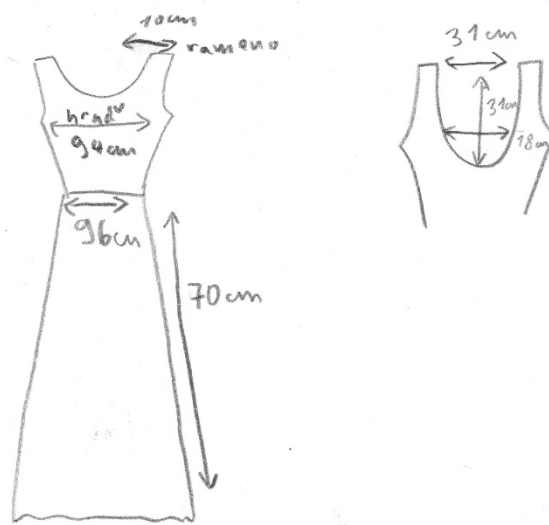
Obrázek 4¹³

¹³ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str. 68.

Obrázek 5¹⁴

Rozměry si запиšte do obrázku, ze kterého budete čerpat při rýsování konstrukční sítě.

Obrázek 6

Skica 4 - rozměry

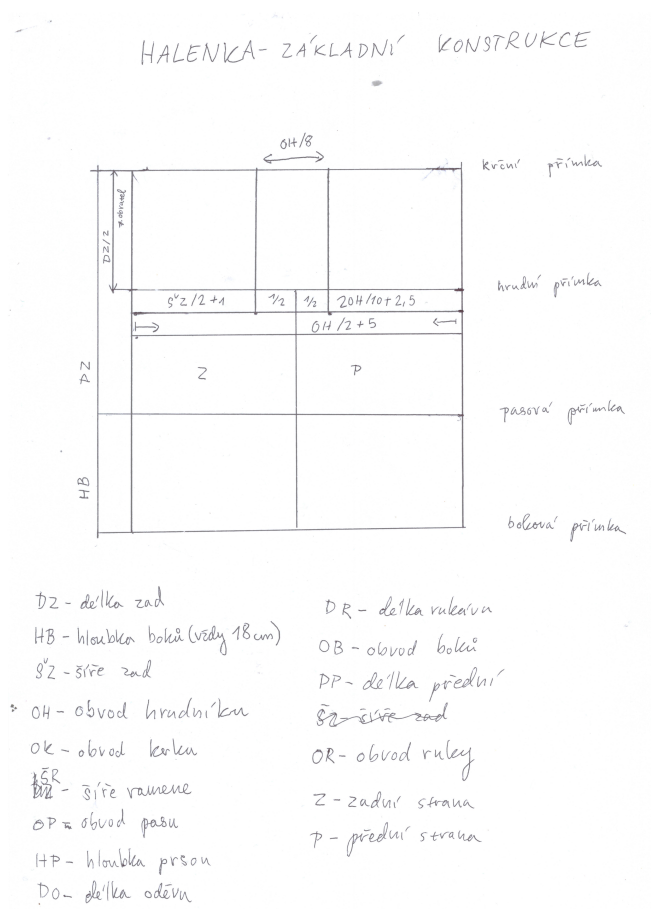
¹⁴ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str. 69.

KONSTRUKČNÍ SÍŤ

HALENKA

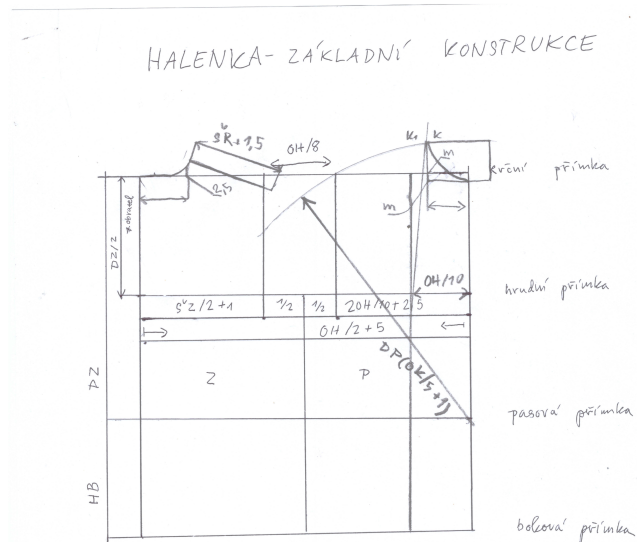
Tato část je zásadní a nejkomplicovanější. Pro vytvoření stříhu musíte znát metody rýsování a přenášení rozměrů do konstrukční sítě. Moje odborná konzultantka mě následující konstrukce naučila narýsovat:

1. Narýsovat základní rozložení konstrukční sítě

Obrázek 7

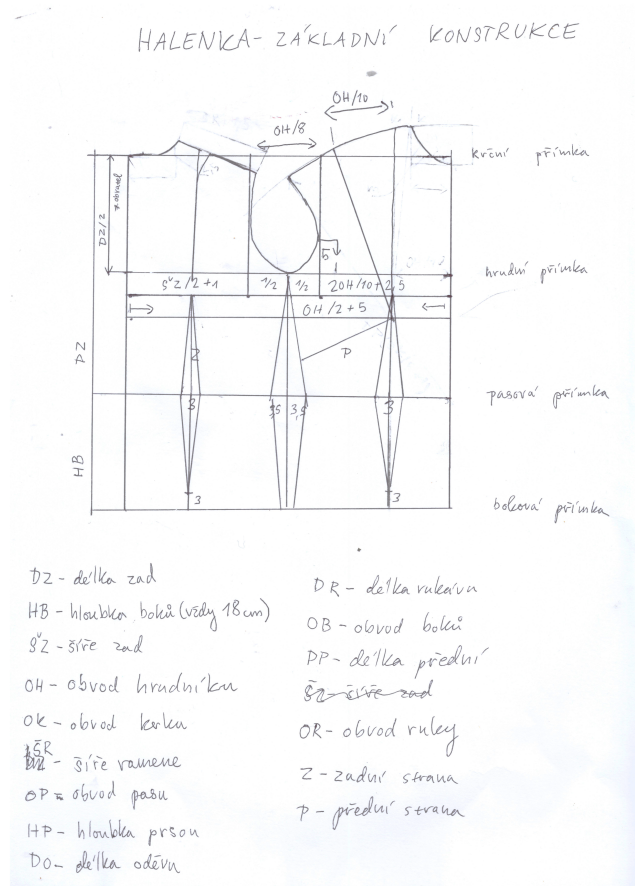
2. Narýsovat ramena zadní a přední strany

DZ - délka zad	DR - délka rukávů
HB - hloubka boků (vždy 18 cm)	OB - obvod boků
SZ - šířka zad	PP - délka přední
OH - obvod hrudníku	SZ - šířka zad
OK - obvod krku	OR - obvod ruky
SR	Z - zadní strana
DZ - šířka ramene	P - přední strana
OP - obvod pasu	
HP - hloubka prsou	
DO - délka oděvu	

Obrázek 8

3. Narýsovat rukávy a zúžení pasu

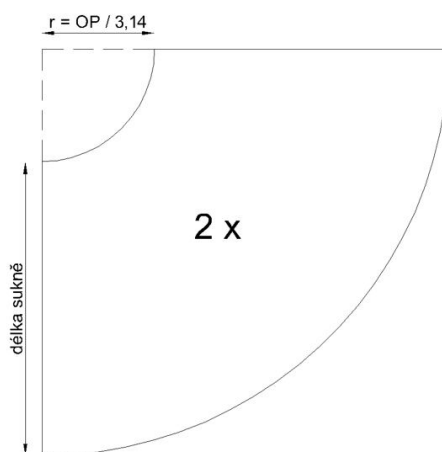

Obrázek 9

PŮLKOLOVÁ SUKNĚ

Konstrukce stříhu půlkolové sukně je mnohem jednodušší. Stříh zkonstruuje podle následujícího postupu:¹⁵

1. Na stříhový papír si narýsujete čtvrtkružnici s poloměrem vašeho obvodu pasu vyděleného 3,14.
2. Následně narýsujete další čtvrtkružnici s poloměrem, který je součet poloměru předchozí kružnice a délky sukně.
3. Výsledný půlkruh naneste na látku dvakrát a dostanete tak půlkolovou sukni.

Obrázek 10

Stříh na půlkolovou sukni

¹⁵ Kolová sukně. Online. Santor Bohemia. Dostupné z: <https://www.santor.cz/clanek/23/kolova-sukne-strih/>. [cit. 2023-12-29].

LÁTKY A MATERIÁLY

Po vytvoření stříhů už máte větší představu o objemu látek, které budete potřebovat. Je tedy čas na výběr látky, která musí vyhovovat vašim představám jak vzhledově, tak funkčně. Při výběru materiálu je důležité zvážit jeho vlastnosti a využití, jak ukazuje následující tabulka.¹⁶

MATERIÁLY	VLASTNOSTI	VYUŽITÍ
Vlna	odolná, elastická, zahřívá i při vlhkosti a má dobré izolační vlastnosti	svetry, kabáty, šály, čepice a oblečení pro chladné podnebí
Hedvábí	jemné, hladké, lesklé a má vynikající termoregulační vlastnosti	šaty, šátky, spodní prádlo a ložní prádlo
Len	prodyšný, odolný, hypoalergenní a má přirozenou schopnost odolávat bakteriím	letní oblečení, ubrusy, záclony a ložní prádlo.
Polyester	odolný, snadno se udržuje, nekrčí se a je rychleschnoucí	trička, kalhoty, bundy a sportovní oblečení, záclony, potahy nábytku a ložní prádlo
Nylon	syntetický materiál, který je lehký, silný a odolný proti opotřebení	sportovní oblečení, plavky, větrovky, ale také na padáky, batohy a další outdoorové vybavení
Rayon	prodyšný, měkký a pohodlný	oblečení, jako jsou šaty, sukně, košile a kalhoty, ale také na ložní prádlo a dekorativní textilie
Elastan	vysoce pružný a odolný	sportovní oblečení, legíny, podprsenky, plavky a kompresní oděvy.
Bavlna	prodyšná, měkká, odolná a dobře saje vlhkost	oblečení, ložní prádlo a ručníky

Tabulka 1

Za materiály nesmíte zapomenout na zip, šikmý proužek a pruh látky s háčky.

¹⁶ Látky. Online. Látky Plus. Dostupné z: <https://www.latkyplus.cz/pruvodce-ruznymi-typy-latek-a-textilnich-materialu-pro-kazdodenni-zivot>. [cit. 2023-12-29].

STŘIHÁNÍ LÁTKY

Před nanášením stříhu na látku se musíte rozhodnout, zda si stříh ještě vyzkoušíte na jiné, levnější látce nebo si před šitím na stroji látku nastehujete.

Na látku si položíte stříhy a přišpendlíte, aby se nehýbaly. Obkreslete je krejčovskou křídou.

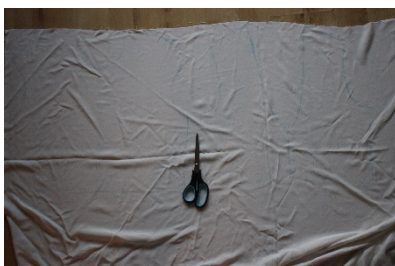

Obrázek 11

Obrázek 12

Při vystřihování nesmíte zapomenout připočítat jeden centimetr, aby bylo jak látku sešít. U rukávů a výstřihu připočtete dva centimetry.

Obrázek 13

Obrázek 14

ZAČIŠTĚNÍ

Před začátkem sešívání jednotlivých kusů musíme všechny okraje začistit. Látku můžeme začistit dvojným zahnutím do rubu a přešitím na šicím stroji, nebo oentlovat. Při tom si na stroji změňte nastavení na klikatý steh a podél okrajů všechnu látku obšijete. Následně odstříháte přebytečné části a sešpendlíte příslušné kusy látky k sobě.

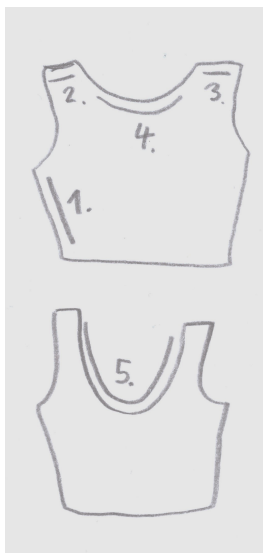
Obrázek 15

Obrázek 16

VRŠEK

Začnete se sešíváním vrchní části šatů. Vyberte si stranu, kde bude ležet zip, a tu zatím nesešívajte. Zbylé strany sešijte podle křídou narýsovaných čar (ne dál!).

Obrázek 17

Následně ohněte látku u výstřihu zad a vepředu a vytvořte tak zalemování. Zde jsem využila typ zalemování využívající začistění klikatým stehem. Následuje postup pro tuto zalemování:¹⁷

- 1. Uprostřed výstřihu vytvořte centimetrový průřez, který umožní bezproblémovou záložku.*
- 2. Záložku zahněte na rubovou stranu oděvu a těsně vedle přehybu nastehujte.*
- 3. Začistěný okraj odhrňte a zapošivacím stehem přišijte záložku k látce.*
- 4. Nakonec vypárejte stehování a přežehlete.*

¹⁷ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str. 108.

Obrázek 18

*K výstřihu na zádech přišijte po obvodu pruh látky s háčky.
Rukávy raději ještě nezašivejte: kvůli zipu, který vám nemusí vyjít tak, jak počítáte.*

SPODEK

U spodku začněte přišpendlením sukni k vršku. Mezi sukni a vršek vložte pruh látky s háčky a sešijte.

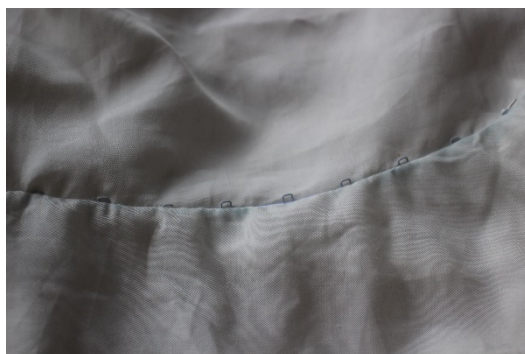
Obrázek 19

Obrázek 20

Obrázek 21

Obrázek 22

Obrázek 23

V případě, že byste chtěly udělat nařasenou sukni, musíte ještě před zašpendlením látku zřasit.¹⁸

Obrázek 24

¹⁸ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str. 82.

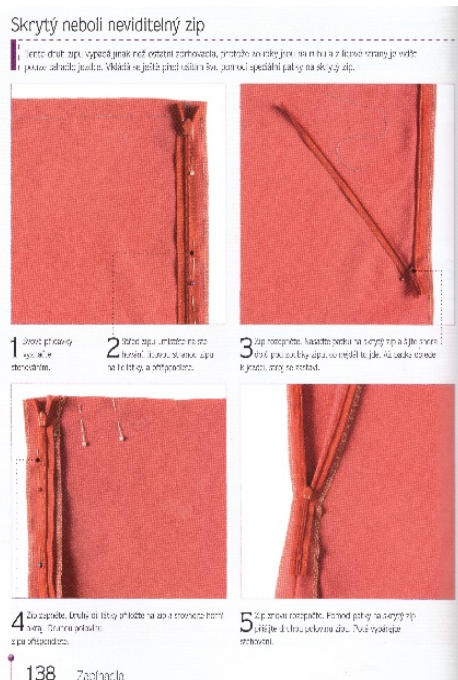
Obrázek 25

Pak se pustíte do šití zipu. Niže zobrazeným způsobem přišpendlíte a sešijete zip od konce rukávu k bokům.¹⁹

Obrázek 26

¹⁹ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str.139.

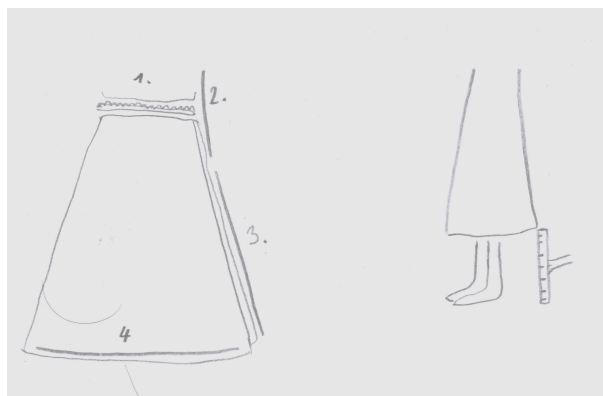
Obrázek 27

Obrázek 28

Sešijete dva konce sukně k sobě.

Následně si šaty zkusíte a zkontrolujete si, zda jsou zespoda rovně zastřížené. Na to budete potřebovat pomoc od druhého. Změří vám, zda máte po celém obvodu sukně stejnou vzdálenost od země.

Obrázek 29

názorný nákres předešlých postupů

Zespoda sukně vytvoříte zaoblenou záložku následujícím způsobem:²⁰

1. *Vytvořte záložku a svisle ji přišpendlete.*
2. *Záložku nastehujte těsně vedle přehybu.*
3. *Na okraj ušijte dlouhé strojové stehy délky 5.0.*
4. *Jednu z nití dlouhých stehů stáhněte, aby se látka uvolnila.*
5. *Objem látky následně zmenšíte pomocí napařovací žehličky.*
6. *Nakonec ji přišíjete těsně u okraje.*

Obrázek 30

²⁰ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str. 110.

RUKÁVY

Pro finální verzi šatů nám ještě zbývá zalemovat rukávy. Použijeme na to šikmý proužek následujícím způsobem:²¹

- 1. Záložku přehněte na rubovou stranu a těsně vedle přehybu nastehujte.*
- 2. K okraji záložky přišpendlete šikmý proužek.*
- 3. Sežehlete a přišijte ke kraji záložky.*
- 4. Následně proužek přehněte přes okraj a sežehlete.*
- 5. Zapošívacím stehem přišijte okraj proužku k rubové straně látky a vypárejte stehování.*

Obrázek 31

²¹ SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012, str. 108.

STŘIH NA PŘIPÍNACÍ SUKNĚ

Na závěr si ještě připravíte střih na sukně, které se budou připevňovat na háčky. Střih je totožný se střihem sukně na základní šaty, je však přidáno pár centimetrů, aby sukně byly delší než základní šaty (počet centimetrů je na vás).

VÝSTUPY

- Hlavním výstupem mé profilové práce jsou mnou navrhnuté a zkonstruované šaty, které se skládají ze základních šatů a dvou modelů. Šaty jsem vyfotila a přiložila do příloh.
- Dalším výstupem je manuál, který je obsažen v mé práci. Může však fungovat i samostatně jako návod pro zájemce o šití.
- Posledním výstupem je tato písemná práce, která celý proces dokumentuje a teoreticky ukotvuje.

ZHODNOCENÍ

Má výsledná práce moje představy nakonec splnila, avšak během procesu výroby šatů bylo pro mě mnoho věcí úplně nových a často se mi něco také nepovedlo. Proto tyto pro mě náročné body teď vytyčím.

Úplně nová pro mě byla práce se stříhem. Při ní je třeba konstrukci promyslet, pečlivě narýsovat a přenést na látku. Některé chyby mi pomohl odstranit zkušební model, jako například zalemování rukávů a výstřihů, které jsem dříve také nikdy nedělala. Zalemování se u zkušebního modelu totiž obracelo a bylo nepříjemné na nošení. Vyhledala jsem si v knize *Šití krok za krokem*²², která mi obecně nejvíce pomohla s praktickými záležitostmi, tedy způsoby, jak jednotlivé zalemování přizpůsobit pro danou funkci.

Obrázek 32

Během práce jsem se také díky této knize naučila nový způsob, jak přišívat zip, jak začišťovat, měřit tělesné rozměry a jak vrásnit šaty.

U svého modelu s háčky jsem narazila na problematiku s rukávy, kdy háčky na rukávech základních šatů nevypadaly hezky. Proto jsem je posléze zas odstranila, upravila základní šaty a následně trochu zúžila ramena, což byl docela komplikovaný proces finální úpravy. Upravila jsem pak i oba modely tak, že jsem u nich nevytvářela připínací rukáv, přestože jsem to původně měla v úmyslu.

Na závěr chci zmínit chybu, kterou jsem dělala skoro po celou dobu mé práce. Chyba byla v mém přístupu: nebyla jsem dostatečně pečlivá a trpělivá, což ve výsledku způsobilo nejvíce zbytečných chyb a škod na mých šatech. Tento přístup se během práce zlepšil. Při těchto zbytečných chybách jsem si uvědomila, že u šití je tato pečlivost zásadní, a poslední model se mi tak po technické stránce nejvíce povedl.

S tvorbou manuálu jsem celkově spokojena, mám pocit, že jsem díky jeho tvorbě lépe sama pochopila proces celé výroby jakéhokoliv oblečení. Myslím, že se hodí, aby si člověk před začátkem technicky složitější práce v oblasti navrhování a šití postup předepsal.

S teoretickou částí, kde probírám význam oděvů ve společnosti, jejich komunikační sílu a funkce, jsem v celku dost spokojená. Dalo mi to práci, ale myslím, že nakonec

²² SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012.

je text logicky propojený a obsáhlý. Jediné, co se mi do něho nevešlo, je více informací o subkulturách samotných, o kterých jsem se v knize *Kmeny 90*²³ dost dozvěděla a myslím, že jsou zajímavé. Byla by to však další kapitola, která zasahuje nejen do sociologie, ale i do historie. Kapitola knihy *The fabrics of culture*²⁴ byla přínosná a týkala se oblasti, kterou jsem se chtěla zabývat, ale byla obsáhlejší, tak bylo obtížné vybrat jen relevantní témata.

Celkově jsem tedy s prací spokojena, myslím si však, že jsem si dala moc teoretických i praktických cílů, které bylo potom těžké podle mých představ splnit. Pro příště bych si tedy poradila zúžit objem výstupů, aby kvantita nebyla na úkor kvality.

²³ VESELÝ Karel, Vladimír Brož, Tomáš Souček. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016.

²⁴ ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23.

ZÁVĚR

Na závěr chci vytyčit hlavní vlastnost, ke které jsem se díky této práci vrátila, a to je pečlivost. Jak už jsem zmiňovala, je to zásadní kvalita, která je potřebná při šití a nesmí se přehlížet. Při procesu jsem s chybami postupně byla pečlivější a pečlivější, protože ve výsledku si nepozorností přidáváte nespočet práce.

Další věc, kterou jsem v procesu své práce zjistila, bylo to, jak moc je navrhování střihu komplikovaná záležitost, pro kterou je potřeba komplexnější pochopení a dlouhodobější studie. Můžu však říct, že výroba střihů mi už teď není tak cizí. Moje práce se dá použít jako příručka pro první setkání se se střihem. Myslím, že můj manuál může pomoci dalším lidem, co se snaží se šitím popasovat.

Svá očekávání jsem splnila a hlavně jsem zjistila, jak náročné toto řemeslo opravdu je, což mě přivedlo k pochybnostem, zda vůbec na něj mám dostatečnou trpělivost a píli. Více než k šití mě tato práce ve výsledku namotivovala k podrobnější studii antropologie oděvů, se kterou jsem se potkala poprvé. Připadá mi zajímavé vnímat oblečení jako řeč, kterou vyjadřujeme jak společenské normy, tak svůj osobní postoj nebo svou náladu. Slouží k základní komunikaci, kterou pro život v naší společnosti nezbytně potřebujeme.

Domnívám se tedy, že moje práce byla tedy přínosná jak pro mě, tak pro případného zájemce o naučení se pracovat se střihem.

SEZNAM ZDROJŮ A LITERATURY

FOGG, Marnie (ed.). *Móda: úžasný příběh fenoménu: historický vývoj, detailní vyobrazení i příběhy slavných návrhářů*. Přeložil Zuzana PAVLOVÁ, přeložil Runka ŽALUDOVÁ. V Praze: Slovart, 2015. ISBN 978-80-7391-224-6.

Kolová sukně. Online. Santor Bohemia. Dostupné z: <https://www.sartor.cz/clanek/23/kolova-sukne-strih/>. [cit. 2023-12-29].

Látky. Online. Látky Plus. Dostupné z: <https://www.latkyplus.cz/pruvodce-ruznymi-typy-latek-a-textilnich-materialu-pro-kazdodenni-zivot>. [cit. 2023-12-29].

ROACH, Mary Ellen a BUBOLZ EICHER, Joanne. The Language of Personal Adornment. In: SCHWARZ, Ronald A. Schwarz a CORDWELL, Justine M. *The fabrics of culture: the anthropology of clothing and adornment*. Mouton: Walter de Gruyter, 1979, s. 7-23. ISBN 9783111631523.

SMITH, Alison. *Šití: krok za krokem*. Praha: Ikar, 2012. ISBN 978-80-249-1937-9.

VESELÝ Karel, Vladimír Brož , Tomáš Souček. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. V Praze: BiggBoss, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4.